

21. 6. 2018

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Pojem provozu vozidla ve světle revize směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/103/ES o pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel

Dne 24. 5. 2018 publikovala Evropská komise návrh[1] nového znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/103/ES o pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel a kontrole povinnosti uzavřít pro případ takové odpovědnosti pojištění (dále jen „Směrnice“), kterým, vedle dalších změn, má dojít také k začlenění definice pojmu „provoz vozidla“ do Směrnice, a to v návaznosti na předchozí rozhodovací činnost Soudního dvora EU.

Směrnice a oblast její působnosti

Tzv. směrnice o pojištění motorových vozidel, jak je Směrnice také nazývána, zjednodušeně řečeno zajišťuje, že pojištění vozidla v jednom z členských států EU kryje i škody vzniklé na území jiných členských států EU (tzv. zelená karta).

Podle čl. 3 Směrnice přijme každý členský stát veškerá vhodná opatření, aby zajistil, že občanskoprávní odpovědnost z provozu vozidel, která mají obvyklé stanoviště na jeho území, je kryta pojištěním. Členské státy doposud vykládaly znění čl. 3 Směrnice různě, kdy např. se pojištění nevztahovalo na všechna motorová vozidla použitá ve všech prostorách a pro všechny účely. Zejména některé členské státy nevyžadovaly povinné pojištění pro určitý typ vozidel mimo běžný provoz.[2]

V čl. 5 Směrnice jsou dále stanoveny výjimky z povinnosti pojištění vozidel, kdy se členský stát může od čl. 3 Směrnice odchýlit, pokud jde o určité fyzické či právnické osoby, příp. pokud jde o určité typy vozidel.

Ve Směrnici však doposud chyběla definice pojmu „provoz vozidel“ a z tohoto důvodu vznikaly pochybnosti, na jakou činnost vozidel se pojištění vztahuje.

Rozhodovací praxe Soudního dvora EU

V letech 2014-2017 Soudní dvůr EU (dále jen „SD“) vydal 3 zásadní rozhodnutí týkající se vymezení působnosti Směrnice.

Nejprve se jednalo o rozhodnutí ve věci Vnuk[3], kde řidič traktoru na dvoře statku při couvání

narazil do žebříku, na kterém stál D. Vnuk, čímž způsobil jeho pád. D. Vnuk podal proti pojišťovně, u které majitel traktoru uzavřel smlouvu o povinném pojištění – žalobu na náhrady nemajetkové újmy. Slovinský soud v prvním stupni tuto žalobu zamítl. Odvolací soud zamítl odvolání podané D. Vnukem proti tomuto rozsudku z důvodu, že se povinné pojištění motorových vozidel vztahuje na škody způsobené použitím traktoru jako dopravního prostředku, avšak nikoli na škody způsobené jeho použitím jako stroje nebo pohonu. V rámci revizního řízení před slovinským nejvyšším soudem se věc formou předběžné otázky dostala k SD. SD uvedl, že pojem „provoz vozidel“ obsažený v čl. 3 Směrnice se vztahuje na jakékoliv použití vozidla, které odpovídá jeho obvyklé funkci. Uvedený pojem by se tak mohl vztahovat na takový pohyb traktoru na dvoře statku za účelem zavezení valníku, který je k tomuto traktoru připojen, do stodoly, o jaký se jedná ve věci v původním řízení, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.[4]

Dalším případem, kdy se Soud zabýval působností Směrnice, byla věc Rodrigues de Andrade.[5] V této věci došlo k usmrcení osoby v důsledku převrácení traktoru při pracích na vinicích v Portugalsku. V okamžiku zřícení traktoru však traktor nebyl používán jako dopravní prostředek, ale sloužil k pohonu čerpadla herbicidního postřikovače. Ke zřícení traktoru došlo v důsledku kombinace faktorů hmotnosti traktoru, chvění jeho motoru, sesuvu půdy atd., přičemž dědicové se na provozovateli traktoru a pojišťovně domáhali povinnosti nahradit nemajetkovou újmu způsobenou nehodou. Soud prvního stupně žalobě částečně vyhověl, avšak část žaloby směřující proti pojišťovně zamítl z toho důvodu, že se uvedený traktor neúčastnil dopravní nehody, na kterou se mohlo vztahovat pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel, jelikož k uvedené nehodě nedošlo v souvislosti s použitím uvedeného traktoru jakožto dopravního prostředku. Odvolací soud předložil SD předběžnou otázku týkající se rozsahu působnosti Směrnice, přičemž SD uvedl, že pojem „provoz vozidel“ se nevztahuje na situaci, v níž se účastnil nehody zemědělský traktor, jehož hlavní funkcí v okamžiku vzniku této nehody nebylo sloužit jako dopravní prostředek, ale byl používán jako stroj pro získávání hnací síly nezbytné k pohonu čerpadla herbicidního postřikovače.[6]

Konečně třetím relevantním rozhodnutím SD je věc Torreiro[7], které se vztahovalo k nehodě, ke které došlo ve vojenském výcvikovém prostoru, kde se převrhlo vojenské kolové vozidlo, které bylo pojištěno v rámci povinného pojištění, přičemž poškozený utrpěl zranění různého stupně. Toto vozidlo se pohybovalo v oblasti určené nikoli k provozu kolových vozidel, ale k provozu vozidel pásových. Španělský soud prvního stupně žalobu zamítl z důvodu, že zranění nebyla způsobena „provozem motorového vozidla“, neboť vozidlo bylo provozováno v prostoru, který nebyl k tomuto provozu způsobilý ani nebyl běžně používán. V rámci předběžné otázky vznesené odvolacím soudem uvedl SD, že čl. 3 Směrnice musí být vykládán v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená ve věci v původním řízení, která umožňuje, aby škody vzniklé při řízení motorových vozidel na komunikacích a pozemcích, které nejsou „způsobilé k provozu“, s výjimkou komunikací a pozemků, které sice za tímto účelem způsobilé nejsou, jsou však „běžně používané“, byly vyloučeny z pokrytí povinným pojištěním.[8]

Podle Evropské komise tyto rozsudky objasnily, že motorová vozidla jsou obvykle určena k tomu, aby sloužila jako dopravní prostředek, a to bez ohledu na vlastnosti vozidla, a že provoz takových vozidel zahrnuje jakékoli použití vozidla odpovídající jeho obvyklé funkci jako dopravního prostředku bez ohledu na terén, v jakém je motorové vozidlo provozováno, a bez ohledu na to, zda stojí, nebo je v pohybu. Z tohoto výroku jasně vyplývá, že dopravní nehody způsobené během normálního provozu vozidla za účelem dopravy, včetně jeho provozu na soukromých pozemcích, ještě spadají do oblasti působnosti Směrnice.[9]

Pojem provozu vozidla v návrhu revize Směrnice

Vzhledem ke shora uvedené rozhodovací praxi SD přistoupila Evropská komise v rámci revize Směrnice také k začlenění definice pojmu „provoz vozidla“. Podle návrhu nového znění čl. 1a Směrnice se provozem vozidla rozumí „jakékoli použití takového vozidla, obvykle určeného k tomu, aby sloužilo jako dopravní prostředek, které odpovídá jeho obvyklé funkci, a to bez ohledu na vlastnosti vozidla a bez ohledu na terén, ve kterém je motorové vozidlo provozováno, a na to, zda vozidlo stojí, nebo je v pohybu“.

Závěr

Otázkou zůstává, zda Evropská komise tímto návrhem působnost Směrnice nerozšiřuje až příliš, přičemž se objevují názory, že Směrnice (a odpovídající vnitrostátní zákonná úprava) by se měla vztahovat na případy pojištění škod způsobených pouze provozem vozidla v „běžném provozu“ a na veřejně přístupných místech, nikoliv na soukromých pozemcích. Obavy se také objevují stran možného navýšení ceny pojištění. Je třeba vyčkat, zda návrh projde schvalovacím procesem Evropského parlamentu a Rady EU.

JUDr. Ing. Jiří Janák,
advokát

[KŠD LEGAL advokátní kancelář s.r.o.](#)

CITY TOWER
Hvězdova 1716/2b
140 00 Praha 4

Tel.: +420 221 412 611
Fax: +420 222 254 030
e-mail: ksd.law@ksd.cz

[1] Dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[2] Viz Příloha č. 11 Commission Staff Working Document, Impact Assessment, Scope of the Motor Insurance Directive: Lack of Uniform Application of the Material and Territorial Scope of the Motor Insurance Directive across the EU, dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[3] Rozhodnutí SD ze dne 14. září 2014 (C-162/2013).

- [4] Odst. 59 rozhodnutí SD C-162/2013.
[5] Rozhodnutí SD ze dne 28. listopadu 2017 (C-514/16).
[6] Stejně, odst. 42.
[7] Rozhodnutí SD ze dne 20. prosince 2017 (C-334/16).
[8] Stejně, odst. 36.
[9] Viz čl. 1. odst. 5 důvodové zprávy k návrhu revidované Směrnice.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Přezkum rozhodnutí CAS vnitrostátními soudy Evropské unie](#)
- [Právo na soukromí vs. transparentnost firem: Kontroverze kolem evidence skutečných majitelů](#)
- [GDPR 2.0: Jednodušší regulace pro odvážnou a konkurenceschopnou Evropu?](#)
- [Důkladnější přezkum rozhodnutí vydaných Rozhodčím soudem pro Sport](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc červen 2025](#)
- [Digitální marketing: Rozhodnutí belgického soudu ve věci IAB Europe](#)
- [Evropská zdravotní data pod lupou: Co přináší nová regulace a datová centra \(EHDS\)?](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc květen 2025](#)
- [Úvodní vhled do klasifikace povinných osob dle návrhu nového zákona o kybernetické bezpečnosti](#)
- [Nový zákon o kybernetické bezpečnosti: co se mění a jak se připravit?](#)
- [Ohrožení pobídek v modelu bez investičního poradenství?](#)